

Ellenőrzési irányok a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adóztatási- és vámszerve 2011. évi ellenőrzési feladatainak végrehajtásához

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, valamint a Vám- és Pénzügyőrség összevonásával létrejövő új szervezetként a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) biztosítja az állam adó- és adójellegű bevételeinek teljes körű kontrollját és védelmét.

A NAV struktúrája három szakmai tevékenység köré szerveződik, úgymint az adóigazgatás, a vámigazgatás, a bünyügyi tevékenység, amelyek hatékony működéséhez nélkülözhetetlen a magas színvonalú informatikai támogatottság.

A NAV ellenőrzési tevékenységének eredményessége szempontjából kiemelt fontosságú az egyes szakterületek közötti együttműködés.

A központi költségvetés bevételi előirányzatainak eredményesebb és gazdaságosabb teljesítése, az államháztartási érdekek hatékonyabb érvényesítése céljából a NAV adóztatási- és vámszerve az ellenőrzések lefolytatása során törekednie kell a megvalósult szervezeti integráció adta lehetőségek teljes kihasználására.

A NAV adóztatási- és vámszerve, valamint a pénzügyi nyomozók közötti megfelelő együttműködés révén biztosítani kell a költségvetést súlyosan károsító, büntetőjogi eszközökkel szankcionálandó adózói magatartások feltárását, visszaszorítását.

A NAV kiemelt feladata, hogy azon adózók számára, akik önkéntesen, pontosan tesznek eleget adókötelezettségüknek, az adózást minél könnyebbé, egyszerűbbé tegye, azokat, akik ismerethiány, vagy tévedés miatt adóznak pontatlanul, segítse a jogkövetésben, azon adózókat pedig, akik hajlamosak kibújni kötelezettségeik teljesítése alól, ettől visszatartsa, és a helyes irányba terelje. Ugyanakkor a NAV a törvény teljes szigorával lép fel azokkal szemben, akik szándékosan szegik meg az adószabályokat, kárt okozva ezzel közvetlenül a költségvetésnek, közvetett módon pedig a társadalom minden tagjának.

A NAV ellenőrzési tevékenységének legfontosabb feladata, egyben legfőbb célja a 2011. évben is az adóelkerülés és a költségvetésnek történő károkozás különböző formáival szembeni hatékony fellépés, az adóbevételi szempontból kiemelt kockázatot jelentő gazdasági folyamatok, magatartási formák feltárása, nyomon követése, visszaszorítása.

A)

Az adóztatási szerv ellenőrzési feladatai

I. Kiemelt vizsgálati célok

1. A kockázatkezelés irányai, az ellenőrzésre történő kiválasztás feladatai

A kockázatkezelés áthatja az adóhatóság valamennyi tevékenységét, amelynek keretében az adóhatóság felméri a kockázati elemeket, meghatározza a kezelés stratégiáját, majd kiértékeli e tevékenységét. A megfelelő kockázatkezelés és kiválasztás a célkitűzések megvalósításának alapvető és nélkülözhetetlen eszköze.

A kiválasztás során törekedni kell arra, hogy az ellenőrzések minél szélesebb adózói kört és minél több kötelezettségtípust érintsenek, ezzel összhangban az ellenőrzéseket a legnagyobb valószínűséggel, legnagyobb mértékű költségvetési kárt okozó rétegekre és kötelezettségszegésekre kell irányítani.

A kiválasztásnak az ellenőrzés helyes irányának, arányainak meghatározásával elő kell segítenie a hiányzó költségvetési bevételek pótlását, a korábban eltitkolt adó minél nagyobb hányadának megállapítását. A kockázatkezelés feladatát képezi az is, hogy az adóhatóság rendelkezésére álló szankciórendszer igénybevételével – kiemelt figyelmet fordítva a visszaélési céllal alakult vállalkozások adószám-felfüggesztésének kezdeményezésére és törlésére – a további adóelkerülést, ezáltal a költségvetési adóbevétel csökkentését megakadályozza.

Hatékony kiválasztással el kell érni, hogy az adóhatóság a szabályosan működő, adókötelezettségüket önkéntesen teljesítő adózók gazdasági tevékenységét ne zavarja szükségtelenül, ugyanakkor az ettől eltérő adózói kört érintően végzett ellenőrzésekkel védje és támogassa működésüket azáltal, hogy csökkenti versenyhátrányukat az adó- és járulékkötelezettséget nem vagy nem maradéktalanul teljesítő, adóelkerülésben érintett adózókkal szemben. E szempontok és a költségvetési érdekek is megkövetelik, hogy a kiválasztásban és az ellenőrzésben a korábbi évekre megképzett kockázati mutatók mellett egyre nagyobb szerepet kapjanak a jelen időszakra vonatkozóan kidolgozott, az aktuális gazdasági folyamatokat jellemző indikátorok.

Az adóztatás szempontjából relevanciával bíró kockázati tényezők egyrészt az adózói életút különböző szakaszaihoz kapcsolódnak, másrészt attól függetlenül bizonyos adózói kapcsolatokban jelennek meg.

A fentiek alapján az adóelkerüléssel szembeni eredményes fellépés – mint ellenőrzési célkitűzés – teljesülésének egyik alapvető feltétele az adózói életút figyelemmel kísérése.

A költségvetés érdeke megköveteli, hogy az adóhatóság a jelentős törvénysértéseket, a költségvetésben realizált bevétel csökkentésére irányuló törekvéseket minél nagyobb arányban, azok megkezdését követően minél hamarabb derítse fel és akadályozza meg. Az előzőek alapján az induló vállalkozások – ellenőrzésre történő kiválasztást megelőző – kockázatelemzése kiemelt jelentőséggel bír.

Az adóbevételek megrövidítésében jelentős szerepet játszanak a ténylegesen nem működő, lényegében csak az adóelkerülés megkönnyítésére létrehozott ún. fiktív vállalkozások, amelyek kiszűrése az adóhatóság elemi érdeke, hiszen az ezen adózói kör által elkövetett visszaélések folytatása ilyen módon megakadályozható, illetőleg megelőzhető.

A kiválasztás során már a vállalkozás alakulásának időszakában kiemelt figyelmet és egyedi kockázatelemzést indokolnak az alábbiak szerinti adózói jellemzők:

- a bejelentett székhelyet székhelyszolgáltató biztosítja;
- a cég külföldi ügyvezetőjének nincs belföldi bejelentett lakcíme, csak kézbesítési meghatalmazottra vonatkozó adatok bejelentésére került sor;
- a megalakulást követően – különösen alacsony jegyzett tőke esetén – jelentős forgalom, illetve nagy összegű fizetendő és emellett közel azonos összegű levonható általános forgalmi adó bevallása;
- a pénzforgalmi számla nélkül bejegyzett cégek, bejelentett pénzforgalmi számlával nem rendelkező általános forgalmi adó fizetésére kötelezett magánszemélyek, eva alanyok.

Az alakulást követően, a vállalkozás működésének időszakában a korábbi évek ellenőrzési irányainak továbbviteleként folytatni szükséges azon adózók kiválasztását és egyedi kockázatelemzését, amelyekre az alábbiakban felsorolt kockázati tényező valamelyike jellemző:

- a bevallások benyújtásának elmaradása;
- nullás adattartalmú bevallások benyújtása több egymást követő időszakban;
- az áfa- és a jövedelemadó bevallások összhangjának hiánya;
- a munkáltató vagy kifizető által foglalkoztatott biztosítottak adatainak, adatváltozásainak bejelentése mellett a kifizetésekkel, juttatásokkal összefüggő adóbevallások, adókötelezettségek teljesítésének elmulasztása;
- számottevő forgalom lebonyolítása mellett a bevallásban csekély létszámú foglalkoztatott szerepeltetése (különösen minimálbéren történő foglalkoztatása esetén), vagy annak teljes hiánya;
- gyakori székhely-, illetékesség, illetve tulajdonosváltás;
- nagy összegű adóhátralék felhalmozása, főként jelentős dinamikájú értékesítés növekedéshez kapcsolódóan;
- tartós veszteség kimutatása folyamatos működés mellett, különös tekintettel a nagy összegben felhalmozódott veszteségek tagi kölcsönrel történő finanszírozására;
- túlnyomórészt transzfer szerepkör az EU tagországok vállalkozásaival folytatott kereskedelemben, melyhez összegében és a forgalomhoz képest jelentős VIES eltérés párosul;
- a vámhatóság jelzése alapján csalás gyanús export-import ügyletek bonyolítása;
- a bevallásokban sorozatosan nagy forgalom és a bevételhez igazodó nagyságú kiadások szerepeltetése (ún. adóminimalizálás);
- a vállalkozások kapcsolatrendszerén, számlázási láncolatán, érdekmegosztásán alapuló szervezett csalásban való részvétel gyanúja.

A fenti szempontokon túlmenően a működés időszakában legalább ilyen fontos a költségvetési bevételeket érintő különféle adóalap csökkentő tételek, adókedvezmények, adómentességek fennállása feltételeinek a kockázatelemzés során történő figyelemmel kísérése is, kiemelten a beruházásaikhoz kapcsolódóan a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény alapján adóalap csökkentő tételt igénybevevő, illetve adókedvezményt érvényesítő adózókra, valamint a kutatás-fejlesztési tevékenységgel kapcsolatban adóalap-csökkentést alkalmazó, az innovációs járulék kötelezettséget csökkentő adózókra.

A kockázatelemzési megoldásokat alkalmazni kell az átalakuló és a tevékenységüket jogutód nélkül megszüntető vállalkozások ellenőrzésének elrendelése során is.

Mind a létrehozás, mind a működés, az átalakulás és a megszűnés szakaszában kiválasztást és egyedi kockázatelemzést indokolnak az azonos székhellyel, nem valós székhelyszolgáltatást nyújtó ügyvéddel vagy kézbesítési megbízottal rendelkező adózók, valamint a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselteleiről szóló törvényben meghatározott feltételeknek megfelelő fióktelepek.

Az adóelkerüléssel szembeni eredményes fellépés másik alapvető feltétele a kockázatos adózói kapcsolatok feltárása.

Ezen belül is kiemelt feladatként kell kezelni az alábbiakat:

- a korábban az adóhatóság látókörébe került szándékos adóelkerülők, fantom cégek tulajdonosainak és képviselőinek érdekeltségi körébe tartozó, bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés keretében még nem ellenőrzött vállalkozások kiválasztása;
- az adóhatóság által megállapított súlyos szabálytalanságok által érintett, jelentős hátralékkal felszámolásra került cégek tulajdonosai, képviselői által alapított új cégek kijelölése, különös tekintettel a vagyon átmenekítésére;
- az azonos székhellyel, tulajdonosi körrel, ügyvezetővel rendelkező, egymással üzleti kapcsolatban álló vállalkozások kiválasztása;
- az azonos tulajdonosi körhöz tartozó megszűnő, átalakuló társaságok és jogutódjaik kijelölése;
- azon cégek kiválasztása, amelyek tulajdonosai kizárólag olyan társaság(ok), amely(ek) székhelye a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény felhatalmazása alapján a Magyar Közlönyben közzétett, az alacsony adókulcsú államokat megjelölő listán szereplő államok valamelyikében található;
- azon adózók kiválasztása, amelyek kiemelten kockázatos külföldi adózókkal állnak/álltak üzleti kapcsolatban.

A fenti kockázati tényezők közül több együttes fennállása esetén a kiválasztás és egyedi kockázatelemzés különösen indokolt.

Az adózói körök szűrése során a legnagyobb kockázatok felismerésének támogatására kiemelten kell alkalmazni az adózók nagyság szerinti kategorizálása mellett a valószínűségi (matematikai) modelleken alapuló kockázati kategóriákat. A csalásfelderítő és egyéb kockázatbecslő modellek segítségével a kiválasztási tevékenységben alkalmazott ellenőrzési szakértői tudás kiegészíthető, pontosítható, hatásfoka javítható.

2. Az adatok gyűjtését célzó és az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzések szerepe, iránya

Az ellenőrzés stratégiai kérdése, hogy minél előbb fellépjen a jogellenes gyakorlatot folytató adózókkal szemben. Ezért indokolt jelentős számban az adatok gyűjtését célzó, egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzések folytatása.

Az adatgyűjtésre irányuló ellenőrzések során az adóhatóság az adózónál a helyszínen gyűjt előzetes információkat a valós gazdasági folyamatokról. Az adóhatóság fokozott helyszíni jelenlétének preventív hatása már önmagában sem elhanyagolható.

Az adózókat a fő adókötelezettségnek tekinthető adóbevallási és befizetési kötelezettségen felül terhelő egyéb kötelezettségek – így pl. a bizonylat kiállítása, megőrzése, a könyvvezetés, a bejelentkezés, az adatszolgáltatás, stb. – azon túl, hogy alapul szolgálnak ahhoz, hogy az adózók kötelességeiket a jogszabályi előírásoknak megfelelően maradéktalanul teljesíteni tudják, az adóhatóság ellenőrzési tevékenysége szempontjából is kiemelt jelentőséggel bírnak. Ezek alapján az adóhatóság vizsgálni tudja a valós gazdasági folyamatokat, és a kötelezettségek teljesítésének helyességét vagy az esetleges mulasztásokat is meg tudja állapítani.

Az ellenőrzésre kiválasztott, jogelőd nélkül alakult gazdasági társaságoknál az adószám megállapítását követő 90 napon belül végrehajtott helyszíni vizsgálatok célja különösen az adózó által bejelentett székhelyre, központi ügyintézési helyre, szervezeti képviselőre vonatkozó adatok valóságtartalmának, hitelességének, valamint az egyes adókötelezettségek teljesítésének ellenőrzése.

Az újonnan alakult vállalkozások adószám megállapítását követően végzett ellenőrzésének – a jogkövető magatartás elősegítése és az adótudatosság növelése érdekében – a kötelezettségek és jogok megismertetésére is ki kell terjednie. Az újonnan alakult vállalkozások preventív jelleggel végzett helyszíni ellenőrzését, az adózó által teljesített bevallások helyességének, valóságosságának megkérdőjelezésére alkalmas mértékű hiányosságok, adókikerülésre és csalárd adózói magatartásra utaló jelek felderítése esetén, további vizsgálatok elrendelése, illetve egyéb intézkedések megtétele követheti.

A fentiekben túl figyelmet érdemel a tulajdonosváltással, illetőleg a regionális adó főigazgatóságok közötti illetékességváltással érintett adózók helyszíni vizsgálata.

A 2011. évben kiemelt az adóhatóság ellenőrzési tapasztalatai alapján kockázati tényezőként értékelhető székhelycímenek végzett helyszíni ellenőrzések fontossága.

Az adatok gyűjtésére és az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzések a gyors, helyszínen szerezhető információkkal a működő vállalkozások körében is olyan bizonyítékokat szolgáltathatnak, amelyek megalapozzák, előkészítik a bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzéseket.

A 2011. évben is folytatódik a gazdasági tevékenységüket bejelentés nélkül gyakorló vállalkozók feltérképezése, a számla- és nyugtaadási kötelezettség teljesítésének vizsgálata, a gazdasági tevékenység személyi és tárgyi feltételeinek megléte nélkül történő számlakibocsátás feltárása, a be nem jelentett alkalmazott foglalkoztatásának megállapítása, az adózói nyilvántartások meglétének vizsgálata, a bevétel megszerzése érdekében felmerült kiadásokról szóló számlák és más bizonylatok megőrzési kötelezettsége teljesítésének ellenőrzése, valamint a készpénzkészlet és a pénztárgép összesítő adatának egybevetése, illetve a számviteli törvény hatálya alá tartozó vállalkozások napi készpénz záró állományának vizsgálata. Kiemelt fontosságot kell tulajdonítani az áruk eredete vizsgálatának. Indokolt a kereskedelmi tevékenységet folytató adózóknál az évközi, illetve év végi leltárellenőrzések fokozása.

Jelentős – különösen támogatások felhasználásával is megvalósuló – beruházások, vagyonhasznosítás és az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások (pl. tanácsadás) esetén indokolt a résztvevők minél szélesebb körénél adatgyűjtésre irányuló ellenőrzések lefolytatása, szükség esetén intézkedések megtétele az adóvizsgálat lefolytatása érdekében.

Kiemelt az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság tisztázása körében folytatandó – elsődlegesen az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló – vizsgálatok fontossága.

A belföldi ingatlanvagyonnal rendelkező társaságban történő vagyoni betét szerzése kapcsán bevezetett illeték kötelezettségre tekintettel adatok gyűjtését célzó, illetőleg az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzések végzése indokolt.

Új jogszabályi rendelkezésekre tekintettel elsődlegesen egyes adókötelezettségek teljesítésére – szükség esetén bevallások utólagos vizsgálatára – irányuló ellenőrzések keretében indokolt a különadóval kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének vizsgálata.

A 2011. évben számolni kell a magánnyugdíjpénztárakból a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő visszalépéssel kapcsolatban felmerülő ellenőrzési feladatokkal, mindenekelőtt az adategyeztetés körében végezni szükséges – elsődlegesen az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló – ellenőrzések számának növekedésével.

3. A bevallások vizsgálatára irányuló ellenőrzések célkitűzései

Az adó- és támogatás igénylések körében jelentkező visszaélések megelőzése, a jogkövető adózói magatartás ösztönzése, az adókikerülésre, adókijátszásra irányuló magatartások minél nagyobb mértékű, minél korábbi fázisban történő visszaszorítása, a jogosulatlan igénylés alapján kiutalt összegek mérséklése, egyidejűleg a jogszerűen érvényesülni szándékozó vállalkozások működésének támogatása, végső soron a gazdaság törvényes rendjének

védelme, a piaci verseny biztosítása érdekében indokolt, hogy az adóhatóság fokozottabban ellenőrizze az aktuális gazdasági folyamatokat. Ennek megfelelően az utólagos adóellenőrzések egy részének is az aktuális (a vizsgálat elrendelésének éve szerinti, illetőleg az azt megelőző egy-három évi) gazdasági folyamatokra kell irányulnia, valamint célszerű jelentős számban kiutalás előtti ellenőrzések folytatása.

A kiutalás előtti ellenőrzések legfontosabb területe az általános forgalmi adó kötelezettségek vizsgálata. A jövőben is alapvető jelentőségű annak a ténynek a lehető leggyorsabb felismerése, ha a visszaigényelt adó áthárítása ténylegesen nem valósult meg, illetve az adózói igény fiktív jogügyletkezhez kapcsolódik.

Különösen az adókötelezettségek teljesítése szempontjából kockázatosnak minősített adózók tekintetében továbbra is indokolt széles körben kiutalás előtti ellenőrzéseket végezni fogyasztói árkiegészítés igénybevétele esetén is.

A személyi jövedelemadó visszaigénylések esetében szintén alapvető jelentőségű a jogosulatlan visszautalások megakadályozása.

Az adóhatóság ellenőrzési tevékenységében súlyánál és nagyságrendjénél fogva a jövőben is kiemelkedő jelentőséggel bírnak az utólagos adóellenőrzések.

Az adóhatóság az utólagos ellenőrzés keretében az adózó adómegegyeztetési, bevallási kötelezettsége teljesítését adónként, támogatásonként és időszakonként, vagy meghatározott időszakokra több adó és támogatás tekintetében is vizsgálhatja. A több évet és több adónemet átfogó ellenőrzés a legalkalmasabb az adózási folyamat, az adókötelezettségek teljes körének feltérképezésére, ugyanakkor az új adókötelezettségek helyes teljesítése érdekében fontos szerepet töltenek be a bevezetésüket azonnal követő, kifejezetten az érintett adónemre vonatkozó vizsgálatok, illetve a magas kockázatú adózói kör tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérése. A helyes arány meghatározásánál az adóhatóság területi szerveinek – többek között – figyelembe kell venniük az adott illetékességi terület adózási sajátosságait, adózói körének összetételét.

Utólagos adóellenőrzések keretében, a társasági és osztalékadót érintően meghatározott vizsgálati szempontok között ajánlott kiemelten kezelni az alábbiakat:

A vállalati struktúra és a piaci kapcsolatrendszer vonatkozásában megállapítható tendenciákra figyelemmel fokozódik a kapcsolt vállalkozások közötti ügyletek, a transzferárak ellenőrzésének jelentősége.

Korábbi ellenőrzések tapasztalata alapján az alkalmazott árak tekintetében a multinacionális vállalkozások mellett indokolt figyelmet fordítani a kis- és középvállalkozási szektor adózóinak egymás közti belföldi ügyleteire is.

Míg a transzferár-nyilvántartások vezetésének ellenőrzésére jellemzően sor kerülhet az egyes adókötelezettségek vizsgálata körében, addig utólagos ellenőrzések keretében már az alkalmazott ár, ártartomány tartalmi vizsgálatának kell előtérbe kerülnie, figyelemmel az ügyletek valós tartalmára és a felek valódi ügyleti szándékára.

A transzferárak ellenőrzésénél fokozott szakértelmet igényel a kapcsolt vállalkozások közötti szolgáltatások és immateriális javak adásvételével, kölcsönök nyújtásával, eszközök bérletével, különféle jutalékokkal, jogdíjakkal, a különleges pénzügyi műveletekkel összefüggő szokásos piaci ár megállapítása.

A társasági adó vizsgálatok vonatkozásában különös körültekintéssel kell eljárni, amennyiben jelentős összegű jegyzett tőke emelésre, tőketartalék bejelentésre, a vállalkozó érdekeit tartósan szolgáló tulajdoni részesedést jelentő befektetés (különösen üzletrész) vásárlására vagy értékesítésére került sor.

A társasági adó ellenőrzések során további vizsgálati szempont lehet a jelentős összegű befektetett eszköz (kiemelten az ingatlanok) megszerzése, a jelentős összegű (elsősorban tulajdonosokkal szembeni) kötelezettség nyilvántartása, a társasági adó bevallásban a tulajdonosokkal szemben nagy összegben kimutatott kötelezettségek keletkezésének körülményei, összegének helytállósága, valamint annak vizsgálata, hogy felmerült-e pótlólagos adófizetési kötelezettség a társasági adóalap vagy adó terhére igénybe vett kedvezményekkel összefüggésben.

Az ellenőrzésnek különös gondossággal kell eljárnia, amennyiben a vállalkozás a tulajdoni részesedést jelentő befektetésekre nagy összegű értékvesztést, a befektetett eszközökre nagy összegű, esetleg terven felüli értékcsökkenést, értékvesztést számolt el, továbbá, ha cégcsoporton belüli üzletrész értékesítések eredményeként üzleti vagy cégérték nyilvántartására, illetve ezzel összefüggésben utóbb terven felüli értékcsökkenés elszámolására kerül sor.

A 2011. évben nagyobb hangsúlyt szükséges fektetni a reklámköltségek elszámolásának ellenőrzésére a társaságoknál.

A feltételes adómegállapítással érintett adózók körében végzett ellenőrzéseknél az adómegállapítás iránti kérelemben foglalt tények teljesülésének vizsgálata jelenti továbbra is az adóhatóság feladatát.

Az adóhatóság a fejlesztési adókedvezmény igénybevétel feltételeinek teljesítését – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – az első igénybevételt követő harmadik, illetve negyedik adóév végéig legalább egyszer ellenőrizni köteles. Kiemelt feladatként kell kezelni a beruházási adókedvezmény ellenőrzését is, különös figyelemmel az adókedvezménnyel érintett időszak jogszabályban meghatározott lezárulására.

A jövedelem -(nyereség-) minimumot el nem érő jövedelmet (nyereséget) bevalló egyéni és társas vállalkozások által kimutatott adóalapok valódiságának ellenőrzésén túl indokolt azon vállalkozások ellenőrzése is, amelyek több évben is a jövedelem -(nyereség-) minimum utáni adókötelezettség teljesítését vállalták.

Az általános forgalmi adó vizsgálatok tekintetében továbbra is célkitűzés – a bünyügyi szakterülettel, valamint az áfa csalások felderítésével foglalkozó nemzetközi szervezetekkel történő szoros együttműködésben – a fiktív számlákat kibocsátó „számlagyarak” felszámolása, továbbá a körbeszámlázásos ügyletek és az értékesítési láncolatok felderítése (különösen a számítástechnikai eszközök, mobiltelefon, gabona, valamint az irodai segédanyagok kereskedelme vonatkozásában).

Ezekben az esetekben a jövőben is indokolt a vizsgálati kör kiterjesztése, szükség esetén központosított vagy más országok adóhatóságaival közös ellenőrzések lefolytatása.

Az adóhatósági eljárás hatékonyságának növelése érdekében az ilyen típusú visszaélések esetén fokozottan élni kell az állami adóhatóság és a vámhatóság integrációja nyújtotta lehetőségekkel is, vagyis azzal, hogy a NAV adóztatási- és vámszerve – feladatkörében eljárva – kölcsönösen megismerheti és felhasználhatja a másik szerv által, a tevékenységével összefüggésben kezelt adatokat.

Az általános forgalmi adó vizsgálatok körében jogszabály módosításra tekintettel indokolt a kulturális, művészeti, tudományos, oktatási, szórakoztatási és sportszolgáltatások, továbbá más, ezekhez hasonló szolgáltatások körét érintően a teljesítési hely, azon ügyletek esetében pedig, amelyeknél a felek határozott időre történő elszámolásban állapodtak meg, a teljesítési időpont, illetőleg az adófizetési kötelezettség megállapítása helyességének vizsgálata. Új jogszabályi rendelkezésekre tekintettel a szerződéstől való elállás, illetve a szerződés felbontásának adóalap utólagos csökkenését eredményező eseteiben különösen törekedni kell az ügyletek valóságtartalmának teljes körű feltárására.

A fordított adózás szabályainak vizsgálatán belül 2011-től új feladatként jelenik meg az üvegházhatású gáz kibocsátására jogosító forgalomképes vagyoni értékű jog átruházásának vizsgálata.

A 2011. évben sem lehet eltekinteni a társadalombiztosítás pénzügyi alapjait illető bevételek megrövidítésének feltárásától. Továbbra is célkitűzéseink között szerepel a kötelezeti kör teljessé tétele, a minimum járulékalap, illetve – a 2010. évet bezáróan – a minimálbér kétszerese és a tevékenységre jellemző kereset utáni járulékfizetési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése.

A bejelentés nélküli foglalkoztatás mérséklése – illetőleg indokolt esetben a fiktív számlák alapján érvényesíteni kívánt adólevonási jog, költségelszámolás megakadályozása – céljából különösen indokolt feladat azon társaságok vizsgálata, amelyek tevékenységüket jelentős élömunka ráfordítással végzik, mégsem rendelkeznek az ahhoz szükséges számú bejelentett alkalmazottal.

A kormánypolitikai célkitűzésként megfogalmazott részmunkaidős foglalkoztatás támogatásának megfelelő érvényesülése érdekében is indokolt a részmunkaidősként bejelentett foglalkoztatás kiemelt vizsgálata, ezáltal a megfelelő járulékfizetési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése.

A továbbiakban is kiemelt figyelmet kell fordítani a személyi jövedelemadó ellenőrzések során feltárt szabálytalanságok járulék- és egészségügyi hozzájárulás vonzatának következetes megállapítására, valamint a nem belföldi illetőségű alkalmazottak, ügyvezetők, a betéti társaságok bel- és kültagjai adókötelezettségére. A szerződéses kapcsolatok adókötelezettségek teljesítése szempontjából releváns tartalmának feltárásával vizsgálni szükséges továbbá azon adózókat, amelyek a foglalkoztatást a magyar jogszabályok szerint be nem jegyzett külföldi vállalkozásokon keresztül valósítják meg.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjait illető bevételek ellenőrzése során figyelembe kell venni a járulékalapot képező jövedelmek körére, valamint a minimálbér törvényi fogalmának meghatározására vonatkozó jogszabályi módosításokat, hatályosulásuk időpontját. Figyelemmel kell kísérni azokat a vállalkozásokat, vállalkozókat, amelyek járulékfizetési kötelezettségüket a jogszabályi módosításra tekintettel új minimális járulékalap figyelmen kívül hagyásával teljesítik.

A helyes adókötelezettség megállapításának elengedhetetlen előfeltétele a foglalkoztatás munkajogi, illetve társadalombiztosítási szempontból történő megfelelő minősítése. Indokolt esetben továbbra is élni kell a jogviszony adójogi átminősítésének lehetőségével, be nem jelentett alkalmazott esetében pedig – ennek jogkövetkezményei mellett – az adók és járulékok utólagos megállapításával.

A korábbiaknál hangsúlyosabb kockázatkezelés és célirányosabb kiválasztás alapján – az eltitkolt jövedelmek feltárása érdekében – a jövőben is vizsgálni kell a magánszemélyek jövedelmeinek és vagyongyarapodásának, illetve életvitelre fordított kiadásainak összhangját.

Különösen indokolt személyi jövedelemadó vizsgálat – az egyéb adónem vonatkozásában folytatott ellenőrzések, illetőleg az egyes adókötelezettségek vizsgálata alapján rendelkezésre álló információk szerint – a vállalkozások pénzforgalmi számlájáról jelentős összegű készpénzt felvevő, de annak vállalkozási célú felhasználását igazolni nem képes, az adócsalás gyanús ügyletekkel érintett magánszemélyek, valamint a jelentős hátralékkal felszámolásra került cégek tulajdonosai, képviselői körében.

Amennyiben a magánszemély minimalizálva jövedelmét nagy összegű önálló tevékenységből származó bevételt szerepeltet a bevallásában, amellyel szemben magas költség összeget vesz figyelembe, indokolt a költségek szigorúbb vizsgálata a tevékenységgel történő összefüggése, a számlák hitelessége vonatkozásában is.

A vállalkozási tevékenységet nem folytató magánszemélyeknél is célkitűzés a bevallott adóalapok teljes körűségének vizsgálata. Továbbra is ellenőrizni kell az adókedvezmények feltételeinek teljesülését, a visszafizetendő adókedvezmények adófolyószámlán történő megjelenését, az adó-visszaigénylések jogszerűségét.

A 2011. év során a benyújtott bevallások adatai és a kontrolladatok összevetése alapján indokolt a tőzsdei ügyletek kiemelt vizsgálata is.

Az adótudatosság fejlesztése érdekében a jövőben is vizsgálni kell a munkáltatói adóelszámolást és személyi jövedelemadó bevallást is benyújtó, valamint az egyszerűsített bevallás választásáról nyilatkozó, de jövedelemadatokkal nem rendelkező magánszemélyeket.

Új feladatként jelenik meg a költségvetési szervnél, állami, önkormányzati, illetve a jogszabályban nevesített más jogi személyeknél foglalkoztatott magánszemélyeknek e jogviszonyuk megszűnésével összefüggésben jutatott, különadó alapot képező bevétel bevallásának és megfizetésének ellenőrzése az érintett magánszemélyeknél.

A szerencsejátékok tekintetében folytatni kell a pénznyerő automaták üzemeltetőinél elszámolt bevétel és költség, valamint a foglalkoztatás szabályszerűségének vizsgálatát. A 2011. évben kiemelt cél továbbá az illegális szerencsejáték-szervezői tevékenység visszaszorítása, és ezzel párhuzamosan az engedély birtokában végzett tevékenységek támogatása, valamint a játékadó megállapítása, bevallása helyességének vizsgálata.

Az adóhatóság feladata a 2011. évben is az állami garancia beváltásához kapcsolódó vizsgálatok továbbfolytatása.

Valamennyi adómérték változással érintett adónem esetében vizsgálni kell a jogszabályváltozások betartását, figyelmet fordítva a feltételek fennállására.

II. Az ellenőrizendő főbb tevékenységi körök

Az adóztatás szempontjából nem feltétlenül önmagában valamely tevékenységi kör hordoz magában kockázatot, a vállalkozások pedig általában nem tiszta profilúak, hanem különböző ágazatba sorolt tevékenységeket párhuzamosan végeznek. Valamely tevékenységi kör ellenőrzésre történő kijelölésében döntően a korábbi ellenőrzések eredményeinek elemzése játszik szerepet, méghozzá abból a szempontból, hogy a kiválasztási kockázatok külön-külön vagy együttesen melyik tevékenységi körhöz tartozó adózói csoportnál voltak leginkább tetten érhetők, hol és milyen arányban realizálódtak adókülönbözetet, adóhiányt eredményező megállapításokban.

A 2011. évi adóellenőrzések irányát a tevékenységek vonatkozásában is befolyásolják a 2010. évi ellenőrzési irányelvben meghatározott területekre vonatkozó előkészítő adatgyűjtések megállapításai.

Emellett nem lehet eltekinteni a magyar gazdaság hagyományos szerkezeti adottságaitól, az egyes gazdasági ágazatok GDP (bruttó hazai termék) alapjául szolgáló bruttó hozzáadott értékhez történő hozzájárulásának arányától – s ezáltal az elvárható nagyobb volumenű adóbevéeltől – sem, mely szerint a szolgáltató szektor (ezen belül döntően a piaci szolgáltatások: kereskedelem, javítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, szállítás, raktározás,

távközlés, pénzügyi tevékenység, ingatlanügyek, egyéb gazdaság szolgáltatás) a meghatározó, s csak ezt követi az ipar (feldolgozó ipar, járműgyártás), ettől kevesebb az építőipar és a mezőgazdaság.

Végül az egyes tevékenységek vizsgálati arányait nem kis mértékben befolyásolják a területi sajátosságok is.

A fentiek alapján a 2011. évben ellenőrizendő főbb tevékenységi körök a szolgáltató szektorban:

- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása;
- nagykereskedelm, különösen a gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme, a ruházat, lábbeli nagykereskedelme, a számítógép, periféria, szoftver nagykereskedelme, és a fa-, építőanyag-, szaniteráru-nagykereskedelm;
- biztonsági, nyomozói tevékenység;
- építményüzemeltetés, zöldterület-kezelés;
- pénzügyi tevékenység, különösen vagyonkezelés (holding);
- üzletvezetési, vezetői tanácsadás.

Ipari ágazatban:

- épületek építése, egyéb építmény építése, speciális szaképítés;
- élelmiszergyártás, különösen az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, valamint a húsfeldolgozás, -tartósítás.

Mezőgazdaságban:

- erdőgazdálkodás, különösen a fakitermelés.

Kiemelten kell ellenőrizni a

- vegyes termékkörű nagykereskedelemmel,
- saját tulajdonú ingatlan adásvételével,
- összetett adminisztratív szolgáltatással

foglalkozó vállalkozásokat, amennyiben jövedelmezőségük (eredmény/nettó árbevétel) alacsonyabb, mint az adott térségre, gazdálkodási formára tekintettel megállapított, az alábbiak szerinti táblázatban megjelölt jövedelmezőségi mutató 50%-a.

Jövedelmezőségi szintek			
Az adózó székhelye	TESZOR kód		
	4690 Vegyes termékkörű nagykereskedelm	6810 Saját tulajdonú ingatlan adásvétele	8211 Összetett adminisztratív szolgáltatás
Dél-alföldi régió	8,3 %	20,1 %	12,1 %
Dél-dunántúli régió	10,6 %	18,5 %	17,2 %
Észak-alföldi régió	8,0 %	18,4 %	16,3 %
Észak-magyarországi régió	11,0 %	21,8 %	14,9 %
Közép-dunántúli régió	8,5 %	20,8 %	14,7 %
Közép-magyarországi régió	8,4 %	23,6 %	20,2 %
Nyugat-dunántúli régió	9,9 %	23,0 %	22,6 %

A fenti táblázatban megjelölt tevékenységet végző vállalkozások ellenőrzései során kiemelten kell vizsgálni a bevétel- és költségelszámolások valóságtartalmát, a nyilvántartások teljességét, az alvállalkozói és egyéb szerződéses kapcsolatok dokumentáltságát, a foglalkoztatottak jogviszonyát, az adó- és járulékfizetési kötelezettséget, valamint e kötelezettségek teljesítését.

A következő évek adóellenőrzéseit előkészítő adatgyűjtések főbb irányai az alábbiak:

- vendéglátás;
- egyéb személyi szolgáltatás;
- reklám, piackutatás;
- munkaerő-piaci szolgáltatás.

III. Az ellenőrzési típusok tervezett arányszámai

a)	bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzések (ideértve az egyszerűsített ellenőrzéseket is)	61,5 %
	Ebből	
	- legnagyobb (első 3000) adóteljesítményű adózó ellenőrzései	11,4 %
	- vagyongyarapodási vizsgálatok	4,1 %
	- bevallás kiegészítése alapján elrendelt ellenőrzések	0,1 %
	- kiutalás előtti ellenőrzések	7,0 %
	- átalakuló, tevékenységüket kezdő, adókötelezettségüket megszüntető vagy más jogutód nélkül megszűnő vállalkozások ellenőrzései	18,7 %
b)	állami garancia beváltásához kapcsolódó ellenőrzések	0,2 %
c)	egyed adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzések	30,4 %
d)	adatok gyűjtését célzó ellenőrzések	7,6 %
e)	ellenőrzéssel lezárt időszakokra vonatkozó ismételt ellenőrzések	0,1 %
f)	egyéb Art.-on kívüli ellenőrzések (pl. 1+1%, szerencsejáték, lakáscélú támogatás ellenőrzése)	0,2 %
	Összesen	100,0%

B)

A vámszerv ellenőrzési feladatai

A NAV vámszervének kiemelt feladata az önkéntesen jogkövető magatartást tanúsító gazdálkodók, adóalanyok tevékenységének a hatósági kontroll útján történő támogatása, a kötelezettségeiket nem megfelelően teljesítő piaci szereplők kiszűrése, tevékenységüknek legális mederbe történő terelése és a feketegazdaság visszaszorítása. A NAV vámszerve által fogantatott intézkedéseknek és végrehajtott ellenőrzéseknek elsődleges célja a gazdaság védelme és a versenysemlegesség biztosítása.

A NAV vámszerve által lefolytatott adóellenőrzéseknek és a vám utólagos jellegű ellenőrzéseknek közvetlen célja a vámjogszabályokban, valamint az adótörvényekben és más jogszabályokban előírt kötelezettségek teljesítésének, vagy elmulasztásának megállapítása, a feltárt hiányosságok esetén hatósági jogosítványok alkalmazásával a törvényes állapot helyreállítása, valamint a költségvetést jogszerűen megillető bevételek biztosítása.

Az ellenőrzésre történő kiválasztás során alkalmazni kell a kockázatkezelés eszközét, melyet indokolt folyamatosan fejleszteni, kihasználva a felderítési tevékenységet támogató hazai és nemzetközi informatikai rendszerek adta lehetőségeket. A vámszakmai ág eredményes felderítő tevékenységének elősegítése érdekében az informatikai rendszerek széleskörű használata, az abban rejlő információk kiaknázása és azok gyakorlati ellenőrző tevékenységben való napi szintű felhasználása kiemelkedő jelentőséggel bír.

Az ellenőrzés célterületeiként a központi költségvetési bevételek befolyását közvetlenül veszélyeztető cselekmények kiszűrése, az adózatlan jövedéki termékek – a cigaretta, az alkohol, az üzemanyag – illegális forgalmának, valamint a kábítószer-csempészet visszaszorítása, a szellemi tulajdonjogot megsértő és a lakosság biztonságát veszélyeztető termékek illegális forgalmának felderítése képez prioritást.

A feketegazdaság elleni eredményes fellépés, és a költségvetési bevételek fokozása érdekében elengedhetetlen a társhatóságokkal történő együttműködés folyamatosságának biztosítása, illetve – azokon a területeken, ahol erre lehetőség adódik – az együttműködés fokozása.

Kiemelt fontossággal bír, hogy a kockázatelemzésben érintett állomány minél teljesebb mértékben rendelkezék azon – új és régi – információkkal (lefoglalások, körözések, figyelőztetések, kockázati profilok, elkövetési módszerek), amelyekkel hatékonyan tudja ellátni a kockázatelemzési tevékenységet.

Az eredményes ellenőrző tevékenység érdekében fel kell használni – a hazai, illetve más EU tagállamok által megosztott – lefoglalásokban és figyelőztetésekben érintett:

- a) Járművek (gyártmány, típus, honosság, egyéb jellemző);
- b) Útvonalak (országok, városok, határátkelők, utak);
- c) Rejtekhelyek (típus, elhelyezkedés, méret, hozzáférhetőség);
- d) Személyek (állampolgárság, nem, életkor, születési hely, lakhely);
- e) Cégek (szerepkörfeladó, címzett, fuvarozó stb., név, bejegyzés országa);
- f) Áruk (bejelentett áruk, származás, mennyiség, csomagolás);
- g) Lefoglalt áruk (mennyisége, csomagolása);
- h) Kiválasztási szempontok (profilok)

jellemző adatait.

I. Vámigazgatási szakterület

1. A vám utólagos (jellegű) ellenőrzések ellenőrzési irányai

A vámeljárássok egyszerűsítése és gyorsítása érdekében tett európai uniós és nemzeti törekvések abba az irányba mutatnak, hogy – az elektronikus vám és az egyszerűsített eljárások térnyerésével egyidejűleg – az alapeseti vámeljárássok folyamatából egyre inkább az utólagos jellegű ellenőrzésekre helyeződnek a hangsúlyok. A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, a TANÁCS 2913/92/EGK RENDELETE (a továbbiakban: Közösségi Vámkódex) 13. cikke rendelkezései értelmében a vámhatóságok elvégezhetnek minden általuk szükségesnek ítélt ellenőrzést annak érdekében, hogy biztosítsák a Közösség vámterülete és harmadik országok között mozgó áruk tekintetében a vámszabályok és egyéb jogszabályok helyes alkalmazását.

Hivatkozott vámellenőrzési lehetőség az utólagos jellegű ellenőrzések vonatkozásában egyrészt a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény (továbbiakban: Vámtörvény) 1. § (3) bekezdés 7. pontja szerinti (audit jellegű) utólagos ellenőrzés – mely a piaci szereplők vámellenőrzés alá eső külkereskedelmi tevékenységének átfogóbb vizsgálatát teszi lehetővé –, másrészt a Közösségi Vámkódex 78. cikke alapján lefolytatott, a vámáru-nyilatkozatok egyedi felülvizsgálatára irányuló ellenőrzések formájában jelenik meg.

A Vámtörvény 7/B. § (1) bekezdése értelmében – a kötelezően lefolytatandó ellenőrzéseken túl – az utólagos ellenőrzés lefolytatásának szükségességét, gyakoriságát a célszerűség, a költségkímélés és az ellenőrzött működőképességére tekintettel évente a NAV vezetője által jóváhagyott ellenőrzési tervben kell meghatározni.

A 2011. évi vám utólagos ellenőrzési terv – a Vámtörvény vonatkozó rendelkezései alapján – az aktuális gazdasági folyamatokra, a vámpolitikai célkitűzésekre, a jogszabályváltozásokra, a költségvetési bevételi érdekeket leginkább sértő magatartásformákra, a vámbevétel szempontjából legnagyobb kockázatot jelentő vámeljárássokra, az ezekkel kapcsolatos kockázati területek minél szélesebb körű feltárására tekintettel került összeállításra. Ennek során fő szempont volt, hogy a tervezett auditok minden valószínűség szerint a legnagyobb kockázatot képviselő gazdálkodókat és ügyleteket vegyék célba, ugyanakkor ésszerű mértékben a közepes, illetve alkalmasszerűen a kis kockázatot jelentő piaci szereplőkre is terjedjenek ki. Emellett, a tervezett ellenőrzések egy kisebb része szűrőpróbaszerűen, azaz az egyedi kockázatok figyelembevétele nélkül került kijelölésre annak érdekében, hogy tudatosítható legyen a piaci szereplőkben: bármikor ellenőrzés alá vonhatók, függetlenül attól, hogy milyen a kockázati megítélésük a helyi és területi vámszerveknél. Az alacsony kockázati szint melletti és a véletlenszerű kiválasztás alól kivételt képeztek az engedélyezett gazdálkodók, tekintettel arra, hogy vámhatóság az AEO-kat megbízható partnereinek tekintti a vámügyeik intézése során, és számos – közösségi vagy nemzeti jogszabály által biztosított – előnyben részesülnek; a rendelkezések szerint – egyebek mellett – kevesebb okmányalapú és fizikai ellenőrzésnek kell alávetni őket, mint a gazdaság egyéb szereplőit.

Az utólagos ellenőrzések elsődleges célja a prevenció, azaz a vámellenőrzés alá eső külkereskedelmi tevékenységet folytató piaci szereplők tevékenységének jogszzerű irányba terelése. Emellett kiemelt cél a Magyar

Köz társaság központi költségvetését és az európai uniós büdset jogszerűen megillető bevételek minél magasabb szintű biztosítása. Az előbbiek megvalósulása érdekében, az utólagos ellenőrzések során – különösen – vizsgálni szükséges az áruk vámellenőrzés alá helyezésének megtörténtét, a vámáru-nyilatkozatokban megadott adatok pontosságát és teljességét annak megállapítása végett, hogy a piaci szereplők az áruk bejelentésére, illetve az információk megadására vonatkozó kötelezettségeiknek megfelelő időben, helyesen és teljes mértékben eleget tettek-e, a vám eljárásokra vonatkozó szabályokat helyesen értelmezték és alkalmazták-e, a gyártási és/vagy feldolgozó műveletek megfelelnek-e a használatban lévő engedélyeknek vagy jóváhagyásoknak. Az utólagos ellenőrzések feladata továbbá az importőrök, az exportőrök és egyéb, a jogszabályok alapján kötelezettséggel terheltek által benyújtott adatok esetleges hibáinak, a vonatkozó szabályok és követelmények megsértésének – akár szándékos, akár nem – a feltárása.

Az előbbiek alapján a vám utólagos ellenőrzések 2011. évi főbb évi ellenőrzési irányai különösen:

- áruosztályozás jogszerűségének vizsgálata;
- antidömping, vagy kiegyenlítő vám intézkedések helyességének, teljes körűségének vizsgálata;
- Meursing kódok alkalmazásának és helyességének vizsgálata;
- a vámtarifaszámokhoz tartozó kiegészítőkódok alkalmazásának vizsgálata;
- a vámérték helyességének, kimunkálásának vizsgálata (ezen belül kiemelt figyelemmel a vámérték növelő tényezőkre);
- behozatali irányú forgalomban az egyszerűsített vám eljárásokat alkalmazók ellenőrzése;
- vámmentes vám eljárások vizsgálata (a meghatározott feltételek teljesülésének ellenőrzése);
- textil- és ruházat, cipő- és lábbeli termékek importjának fokozott ellenőrzése;
- legnagyobb behozatali irányú forgalmat bonyolító gazdálkodók ellenőrzése;
- AIS – elektronikus vám elé állítás keretében történő import forgalom ellenőrzése;
- újrahhozatali vám eljárást indítványozó gazdálkodók ellenőrzése.

2. A vám utólagos (jellegű) ellenőrzések tervezett arányszámai

A vámellenőrzés alá eső külkereskedelmi tevékenységet bonyolító teljes gazdálkodói kör nagyságára figyelemmel, a preventív hatás biztosítása érdekében éves szinten minimum 1.000 – 1.100 utólagos jellegű ellenőrzés lefolytatása szükséges. Ebből kb. 400 gazdálkodó (kb. 40 %) utólagos ellenőrzésének lefolytatása a Vámtörvény 1. § (3) bekezdés 7. pontja szerinti (audit jellegű) utólagos ellenőrzés lefolytatásával tervezett. A fennmaradó további kb. 600 – 700 gazdálkodó szervezet (kb. 60 %) vám eljárásainak utólagos jellegű ellenőrzésére a Közösségi Vámkódex 78. cikke alapján lefolytatandó, a vámáru-nyilatkozatok utólagos ellenőrzése keretében kerül sor. Ez a 2011. évben hozzávetőlegesen több ezer darab vámáru-nyilatkozat – kockázatelemzéses kiválasztáson alapuló – utólagos vizsgálatát jelenti.

II. Jövedéki szakterület

1. Ellenőrzési irányok jövedéki igazgatási jogkörben

A NAV vámszerve jövedéki igazgatási jogkörében a 2011. évi ellenőrzéseinek súlypontját a költségvetési előirányzat biztonságos befolyását szolgáló, a feketegazdaság visszaszorítására irányuló, egyben jogszabályi rendelkezések érvényesítését ösztönző, a törvényben biztosított ellenőrzési eszközök alkalmazására helyezi, elsődlegesen a nem regisztrált alanyi körben, másodlagosan a piac regisztrált szereplői tekintetében, a gazdaság szempontjából kockázatos területekre fókuszálva.

2. Jövedéki ellenőrzések végrehajtása a jogsértések felderítése és visszaszorítása érdekében

Cél a jövedéki termékek (elsősorban dohánygyártmányok, ásványolajtermékek és alkoholtermékek) belföldre történő illegális behozatalával, forgalmazásával összefüggő jogsértések felderítése, illetve visszaszorítása időszakos intézkedések foganatosításával a költségvetési bevételek biztosítása érdekében. Elő kell segíteni a dohánygyártmányokkal tevékenységet folytató legális szereplők piaci részesedésének további fokozását, ezáltal a feketepiac arányának csökkentését, illetve a párlat illegális forgalomba kerülésének megakadályozását.

3. A hatósági felügyelet keretében végzett ellenőrzések fő irányai

A magas adókockázatú jövedéki termékek és az azok előállítását, behozatalát, forgalmazását végző engedélyesek ellenőrzését a jogszabályokban meghatározott nyilvántartások, bizonylatok, adóbevallási, befizetési kötelezettség teljesítésének fokozott vizsgálatával, indokolt esetben mintavétel alkalmazásával kell végezni. Az ellenőrzött engedélyesek kiválasztása során az előállított, forgalmazott jövedéki termékek adókockázatán túlmenően az engedélyesek tevékenység-volumenét kiemelten figyelembe kell venni.

4. Jövedéki adóellenőrzéshez kapcsolódó feladatok fő irányai

A hangsúlyosabb kockázatkezelés és a célirányosabb kiválasztás módszerével a jelentős adóerőt képviselő, illetve az adóbevételi szempontból nagyobb kockázatot jelentő adózókkal összefüggésben lefolytatott adóellenőrzések számának, mélységének fokozása érhető el.

5. Az ellenőrzések tervezett arányszámai

Az összes ellenőrzésen belül a hatósági felügyelet keretében végzett ellenőrzések 4%-os, a jövedéki és adóellenőrzések 96%-os arányt képviselnek. A jövedéki ellenőrzések magas aránya a közúton végzett ellenőrzések jelentős számának tudható be, ugyanakkor az adóellenőrzések száma az összes ellenőrzéshez képest számottevő értéket nem mutat, ezért a két típusú ellenőrzés (jövedéki- és adóellenőrzés) összevontan került feltüntetésre.

III. Környezetvédelmi és környezetgazdálkodási szakterület

1. A környezetvédelmi termékdíj adóellenőrzések irányai

A környezetvédelmi termékdíj tekintetében adóellenőrzést adóellenőrzési terv alapján végez a NAV vámszerve. Az adóellenőrzési terv az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 90. § (6) bekezdésében szereplő célzott kiválasztási rendszerek alapján, elsősorban a kötelezettek által benyújtott bevallások, adatszolgáltatások feldolgozásából nyert információk és folyószámla adatok, továbbá a 2009. és 2010. évben végzett adatgyűjtések elemzésével, valamint a lefolytatott adóellenőrzések során feltárt jogsértések alapján a legnagyobb kockázatot jelentő mulasztásokra, mint a költségvetési bevételi érdekeket leginkább veszélyeztető jogsértésekre tekintettel kerül összeállításra.

Az ellenőrzési terv elkészítése során – fentiekén túl – az adóellenőrzéseket támogató hatósági ellenőrzések eredményei, továbbá a helyi szintű kockázatelemzés eredményei egyaránt támpontot nyújtanak.

A 2011. évben a nagy és közepes adópotenciált jelentő adózók ellenőrzése mellett, még mindig fontos a kötelezett gazdálkodóknak a termékdíjas rendszerbe történő „bevezetése”, az érintett gazdálkodók önkéntes, jogkövető magatartásának elérése.

Az ellenőrzésre történő javaslat és kiválasztás során – a fajsúlyos irányvonal meghatározása mellett – továbbra is fontos a gazdálkodói kör ellenőrzéssel történő minél szélesebb átfogása, így a célzott kiválasztási rendszerek mellett a véletlenszerű kiválasztás alkalmazása is.

Az adóellenőrzések elsődleges célja a környezetvédelmi termékdíjjal kapcsolatos adókötelezettségek megtartásának vizsgálata. A vizsgálatoknak ki kell terjednie a termékdíj alapjára, a befizetett termékdíj összegére, a mentesség jogszerű alkalmazására, a nyilvántartások vezetésének szakszerűségére, de az átvállalási szerződésekben szereplő adatok helyességére, valamint a központi költségvetést jogszerűen megillető, de nem realizálódott bevételek utólagos előírására és beszedésére is.

Az adóellenőrzések célja továbbá az adótörvényekben és más jogszabályokban előírt kötelezettségek teljesítésének vagy elmulasztásának megállapítása és a feltárt hiányosságok esetén hatósági jogosítványok alkalmazásával a törvényes állapot helyreállítása.

A 2011. évben a vámhatóság tervszerűen végrehajtandó környezetvédelmi termékdíj adóellenőrzéseinek prioritást élvező költségvetési bevételi érdekeket leginkább veszélyeztető jogsértések, adókikerülési módok minél szélesebb körű feltárása, és ezáltal az adóhiány realizálása. Erre tekintettel a környezetvédelmi termékdíj adóellenőrzéseket a 2011. évben elsődlegesen az alábbi kiemelt vizsgálati területek/témák irányában kell lefolytatni:

- a) termékpályák:
  - egyéb kőolajtermék;
  - reklámhordozó papír;
  - csomagolás/kereskedelmi csomagolás;
  - elektromos, elektronikai berendezés;
- b) a fizetési kötelezettség mértékét érintő területek:
  - „nullás” bevallást benyújtó kötelezettek;
  - a legtöbb termékdíjat fizető gazdálkodók;
  - a termékdíjas jogszabályok szerinti visszaigénylés, valamint mentesség és levonás igénybevétele;
  - újrahaználathoz kötődő levonás;
- c) a termékdíj fizetésre kötelezett személyek:
  - import vámeljárást alá vont termékdíj-köteles termékek forgalomba hozatalához kötődő bevallás elmulasztásának vizsgálata;
  - átvállalók;
  - első belföldi forgalomba hozók, gyártók, bérnyújtók;
  - Magyarországon kívül, de az Európai Közösség területén belül vámeljárást kezdeményező belföldi székhelyű gazdasági társaságok termékdíj adóbevallásainak vizsgálata, valamint ezen alanyok eKT rendszerbe történő bevonása.
- d) egyéb:
  - képviselői szabályok;
  - többszöri telephely-/székhelyváltást bejelentő kötelezettek;
  - átalakuló, kezdő/megszűnő vállalkozások.

2. A környezetvédelmi termékdíj adóellenőrzések tervezett arányszámai

A 2011. évre elvárt, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálya alá tartozó hatósági ellenőrzések száma 1180 db, amely 86 %-os arányt képvisel az éves összeellenőrzési célok tekintetében.

A 2011. évre adóellenőrzési tervben meghatározott az Art. 87. § (1) bekezdés a), c), és d) pontja szerinti adóellenőrzések száma 200 db, amely 14%-os arányt jelent.

Az átfogó vizsgálatokra vonatkozóan a 2011. évi adóellenőrzési terv a bevallás utólagos vizsgálatára irányuló adóellenőrzéseket 60 %-ban rögzíti. Az adatok gyűjtésére, illetve az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló ellenőrzések a terv szerint előírányzott összes ellenőrzési esetszám 40%-át jelentik.

Budapest, 2011. február 03.

Dr. Vida Ildikó
a Nemzeti Adó- és Vámhivatal
elnöke